

KYRKOSTYRELSENS CIRKULÄR

Nr 26/2010
14.7.2010

BESTÄMMELSER OM OMRÖVNING I FÖRVALTNINGSLAGEN OCH FÖRVALTNINGSPROCESSLAGEN

Förvaltningslagen (434/2003) och förvaltningsprocesslagen (586/1996) har ändrats genom lagarna 581 och 582/2010, som träder i kraft den 1 augusti 2010. Lagändringarna finns i författningsdatabasen på adressen www.finlex.fi.

Förvaltningslagen har fått ett nytt kapitel 7 a med bestämmelser i allmän lag som styr behandlingen av en omprövningsbegäran när det i en speciallag finns särskilda bestämmelser om omprövning före överklagande. Detta har hittills kallats rättelseyrkande, men den svenska termen har nu ändrats till omprövning i dessa lagar. Terminologin kommer i ett senare skede att ändras även i den kyrkliga lagstiftningen. Den finska termen oikaisuvaatimus har inte ändrats. Förvaltningsprocesslagen har å sin sida kompletterats med bestämmelser om rätt att överklaga ett omprövningsbeslut och om omprövningsbegärens betydelse för innehållet i besvär. Målet med lagändringarna är att klargöra omprövningens status och karaktär som rättsskyddsmedel och öka förutsägbarheten i förfarandet.

Utöver de ändrade lagbestämmelserna om omprövning har rättelse av fel (själv rättelse av förvaltningsbeslut) i förvaltningslagen fått en starkare ställning och bredare användning. Rättelse av fel kan nu grunda sig även på en sådan ny utredning i saken som väsentligt kan påverka beslutet.

Syftet med utvecklingen av omprövningsförfarandet

Omprövningsförfarandet innebär att myndigheten på begäran av en som har rätt att begära omprövning undersöker huruvida det förvaltningsbeslut som fattats är behäftat med sådana fel som påpekas i omprövningsbegäran. En omprövningsbegäran är i de lagstadgade ärendena ett obligatoriskt förstadium i överklagandet och måste göras innan man kan anföra kyrkobesvär.

Lagändringarna innebär framför allt att omprövningsförfarandet kompletteras och förtydligas. I 5 § 1 mom. i förvaltningslagen sägs att om det i någon annan lag finns bestämmelser som avviker från förvaltningslagen ska de i stället iakttas. Denna utgångspunkt gäller också omprövningsförfarandet. När ett förvaltningsärende behandlas av en kyrklig myndighet ska man enligt 25 kap. 5 § i kyrkolagen iaktta förvaltningslagen, om inte något annat följer av kyrkolagen. Förvaltningslagen styr därmed behandlingen av omprövningsbegäran till den del frågan inte har tagits upp i kyrkolagen.

Tanken med den allmänna bestämmelsen i förvaltningslagen är att styra sakägarna, men även förvaltningsmyndigheterna i fråga om inledning, behandling och avgörande av ärenden. Tillämpliga inom den kyrkliga förvaltningen är förvaltningslagens bestämmelser om innehållet i omprövningsbegäran, skyndsamt behandling, myndighetens rätt att bestämma om verkställighet av ett beslut samt omprövningsbeslut och rättelse av sak- eller skrivfel i samband med detta.

Omprövningsbegärens form och innehåll

I 49 d § i det nya kapitlet 7 a i förvaltningslagen finns bestämmelser om de formella förutsättningarna för hur ett omprövningsärende ska inledas. Det krav på skriftlig form som anges i paragrafen finns också i 24 kap. 3 § i kyrkolagen. Kravet på skriftlig form uppfylls när omprövningsbegäran lämnas in till pappers, men också om begäran lämnas in i elektronisk form exempelvis per e-post.

Av omprövningsbegäran bör avsändarens namn och den kontaktinformation som behövs för behandlingen av ärendet framgå. Som adress går det också att ge adressen till ett befullmäktigt ombud eller en laglig företrädare. Om handlingen innehåller uppgifter om avsändaren och det inte finns anledning att betvivla handlingens autenticitet och integritet behöver den inte kompletteras med en underskrift (FörvL 22 § 2 mom.).

Omprövningsbegäran ska lämnas in skriftligt till den behöriga myndigheten. Bestämmelser om behörig myndighet finns i 24 kap. 3 § i kyrkolagen. Av omprövningsbegäran ska framgå vilket beslut som avses, hurdan omprövning som begärs och på vilka grunder omprövning begärs.

De lagstadgade formkraven tillgodoser i första hand individens rättsskydd, vilket innebär att man vid behov bör vara flexibel. I överensstämmelse med förvaltningens serviceprincip ska fel eller brister i inledandet av ett ärende i mån av möjlighet kunna korrigeras under förfarandets gång.

Den som söker ändring ska ges information om kraven på omprövningsbegärens form och innehåll i en omprövningsanvisning som fogas till protokollsutdraget över beslutet.

Skyndsamt behandling

En begäran om omprövning ska enligt 49 § i förvaltningslagen behandlas skyndsamt. Den serviceprincip som följer med god förvaltning förutsätter att omprövningsärenden avgörs flexibelt och effektivt. Det är avgörande för ett fungerande och trovärdigt rättssystem att omprövningsärenden behandlas utan dröjsmål. Det finns emellertid skäl att alltid bedöma skyndsamhetsbehovet utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, så att inte kravet på skyndsamt behandling till exempel försämrar utredningen och därmed motverkar partens fördel.

Omprövningsbeslut

Liksom vid överklaganden har en myndighet skyldighet att avgöra ett omprövningsärende. Detta förutsätter som regel att de yrkanden som framställts undersöks och besvaras. En omprövningsbegäran kan lämnas utan prövning om den inte har lämnats in inom den tid lagen föreskriver. Enligt 49 g § i förvaltningslagen undersöker myndigheten inte primärt saken utöver vad som yrkats i begäran om omprövning.

I omprövningsförfarandet kan myndigheten ändra sitt ursprungliga förvaltningsbeslut, upphäva beslutet eller förkasta begäran om omprövning. Omprövningsbeslutet ska motiveras. Av motiveringarna ska framgå vilka faktorer och utredningar som har påverkat avgörandet och vilka lagbestämmelser avgörandet stöder sig på.

Tidigare har bara den myndighet som fattat beslutet haft rätt att korrigera sak- och skrivfel. Om någon annan än den som har fattat det första beslutet avgör omprövningsbegäran kan felet enligt den nya 49 g § korrigeras också av den myndighet som behandlar omprövningsbegäran.

Utvidgning av förvaltningslagens förutsättningar för rättelse av fel

Förutsättningarna för rättelse av sakfel har i 50 § i förvaltningslagen utvidgats så att en rättelse nu även kan göras på basis av en ny utredning. En ny utredning kan det vara fråga om även om det efter att beslutet fattats framkommer nya fakta, exempelvis förändringar i partens omständigheter. En förutsättning är emellertid att utredningen väsentligt kan påverka beslutet.

Rättelse på grund av en ny utredning kan göras endast till partens fördel. Det är inte möjligt att göra en sådan rättelse till en parts nackdel.

Ändringarna i förvaltningsprocesslagen

Med stöd av 24 kap. 16 § i kyrkolagen tillämpas också förvaltningsprocesslagen sekundärt i förhållande till kyrkolagen. Därmed bestäms grunderna för överklagande genom kyrkobesvär efter omprövningsförfarande i 24 kap. 4 § i kyrkolagen och vem som har rätt att överklaga i 6 § i samma kapitel.

Närmare upplysningar ges vid behov av förvaltningschef Mikko Salmela, e-post fornamn.efternamn@evl.fi.

KYRKOSTYRELSEN

Pirjo Pihlaja

Mikko Salmela